

Rozhovor Jaroslava M. Kašparů s novinářem

ROK 2015 – A CO DÁL? Evropa se stala kulturním, morálním a duchovním vrakem. Při svém ohlédnutí za končícím rokem to říká kněz a psychiatr Jaroslav Maxmilián Kašparů s tím, že po dvou diktaturách, které pošlapávaly lidská práva, začíná našemu kontinentu vládnout třetí. Diktatura ze řetězu puštěných lidských práv. V té souvislosti poznamenává, že kněz Tomáš Halík, s nímž se zná od mládí, nepoznal, že Evropská unie – infikovaná zákeřnou ideologií Zla – obrací bezbřehost lidských práv proti samotnému člověku.

V končícím roce se klíčovým tématem stala migrační vlna, která názorově rozdělila členské země Evropské unie a polarizovala i českou společnost. Máte, jako řeckokatolický kněz, více pochopení pro ty, kdo se obávají o budoucnost svou, svých dětí a své země, nebo naopak pro ty, kteří jsou nadšením bez sebe, že Evropu přicházejí ve statisících obohatit kulturně i nábožensky zcela odlišně založení lidé?

V první řadě si nenamlouvejme, že Evropa je v náboženském smyslu ještě křesťanská. Dávno už není. To, že tu a tam v ní žije nějaký křesťan, nedává ještě kontinentu jeho charakter. Evropa však není ani ateistická. Je posedlá pohanskou idolatrií. Ta může být fundamentalistickým islamistům větším trnem v oku než křesťan nebo ateista. Ve druhé řadě si uvědomme, že se ve společnosti nic neděje náhodou, ale všechno má své souvislosti.

Jednomu mému příteli stál už roky před jeho domem nepojízdný vrak starého automobilu. Odjet nemohl, opravit se nedal a přítel se mi jednou přiznal, že by byl rád, kdyby mu ho někdo ukradl. Nevěděl si s ním totiž rady. Občas mne napadne až fantasmagorická myšlenka, že se do podobné situace (jako můj přítel) dostala evropská politická elita. V jistém smyslu se náš kontinent stal kulturním, morálním a duchovním vrakem. Prodat se nemůže, opravit ho neumí, budiž nám tedy někým ukraden. Snad si s ním ten zloděj bude vědět rady.

Více než čtyřicet let se věnuji psychiatrii a setkávám se s lidmi, kteří trpí strachem, jiní trpí tupou euforií. Všimněme si, že bezmocní občané mají z oné krádeže strach, mocní tohoto světa a jimi infikované skupiny nad stěhováním národů euforicky jásají. Pověštinou tupě.

Spisovatel Vlastimil Vondruška řekl v rozhovoru pro ParlamentníListy.cz na téma uprchlíků, že lidé mají za svou zem bojovat, že štěstí a plný žaludek nejsou automatickým právem všech, ale je to výsledek zápasu o místo na slunci. Naše civilizace je prý zpitomělá představami, že všichni musí mít všechno, ať se o to zaslouží, či nikoli. A běžencům bychom především měli pomáhat v tom, aby si uspořádali poměry ve vlastní zemi podle svých představ. Souhlasíte s tím?

Vlastimil Vondruška má pravdu, zvláště v tom, že naše civilizace je zpitomělá. Či spíše zdrogovaná bezbřehou tolerancí, liberalismem a politickou korektností. Nemám proti těmto pojmům absolutně nic, pokud mají vymezené hranice; stejně jako voda nebo oheň. Pokud překročí mantinely, začnou škodit.

Od mládí se znáte a přátelíte s Tomášem Halíkem, jenž se naopak netají tím, že Evropa má morální povinnost přijmout uprchlíky z Blízkého východu a Afriky i přes možná rizika. Není jeho rétorika někdy až agresivní vůči lidem opačného názoru a na škodu věci, nebo je opravdu zapotřebí do lidí vtoukat „dobro“ a smysl pro ně i tímto způsobem?

Tomáše Halíka znám pětáctyřicet let. Vedl mne v první etapě mého hledání víry a zůstanu mu za mnohé a mnohé vděčný. Ovšem na cestě jsme oba došli v jistém čase na křižovatku a Tomáš se změnil. Neříkám, že k horšímu, ale k jinému. On se vydal na cestu experimentu, já šel po staré cestě. Tomáš, osloven snad příklady sv. Augustina, který pro křesťanskou víru objevil Platona nebo sv. Tomáše Akvinského, který pro křesťanství objevil Aristotela, dopouští se experimentu a chce objevit pro křesťanskou víru její vylepšení skrze jiná náboženství a dokonce i ateismus. Zatím jeho snaha nevypadá na zdravé roubování, jako se to povedlo jeho dvěma předchůdcům, ale na křečovitý synkretismus. Potlesk a úspěch, který tím sklízí v určitých kruzích, může být pro něho aktuálně silně opojný. Leč, po takových opojeních zvečera, přichází střízlivé ráno.

V devadesátých letech se rád hlásil k myšlenkovému světu papeže Jana Pavla II. Jenže tento velký papež na rozdíl od Tomáše Halíka pochopil, že mravní zákon předpokládá neměnnou přirozenost, nebál se mluvit o kultuře smrti a rozpoznal, že je Evropská unie infikovaná zákeřnou ideologií Zla, která obrací bezbřehost lidských práv proti samotnému člověku. K tomu asi Tomáš Halík ještě nedošel, nebo dojít nesmí.

Pokud tedy apeluje na mravní povinnost přijmout uprchlíky i s tím spojená nebezpečí, nevidí ony břehy pomoci, ba ani mravní stav naší společnosti! Jeho výrok proto hodnotím v tomto případě spíše jako uřeknutí se, gesto či povinnost vůči svému fanklubu, než jako dobrou radu vůči vlastnímu národu.

U nás máme zaručenu svobodu náboženského vyznání. Jak se ale slučuje s lidskými právy v případě vyznavačů islámu, jejichž učení a víra staví ženy, bezvěrce a odpadlíky od víry buď do podřadného postavení, nebo jim dokonce hrozí likvidací?

Tak tohle se v Evropské unii ani u nás řešit nebude. Máme totiž hromadu jiných a zásadních starostí. Například normu zakřivení okurek a banánů nebo název pomazánkového másla. Když se tyto fatální a neodkladné problémy podařilo v Evropě vyřešit, přichází nové, daleko náročnější. Nedávno jsem četl, že EU vydala devítistránkový normativ k používání hořících svící. Konečně mám po starostech a vím, jak veliký má být u svíčky knot i plamínek a kolik nanogramů svíčkového popílku mi smí v kostele spadnout na jeden čtverečný metr.

Vy jste renesanční člověk, máte obrovský záběr činností, jste českým rekordmanem v počtu akademických titulů. Čím z toho všeho, co jste kdy dělal, jste byl nejradší? Knězem, psychiatrem, pedagogem, politikem, spisovatelem? Nebo vás víc bavilo vystupovat v pořadech Českého rozhlasu či České televize?

Spolu s básníkem zde mohu říci, že vším jsem byl a jsem stále rád. Baví mne především proměny rolí. Jako lékař musím uvažovat diferenciaciálně diagnosticky, jako kazatel kerygmaticky, jako homileticky, jako učitel didakticky, jako politik pragmaticky, jako zpovědník empaticky, jako spisovatel i divadelník ve sděleních plasticky.

Když se zastavím u politiky, tak jen připomenu, že jste byl krajským zastupitelem kraje Vysočina, členem KDU-ČSL i TOP 09. Evidentně vás tedy politika zajímá. Kdo se stal z vašeho pohledu nejvýraznější figurou české politické scény končícího roku a proč? Do jaké míry splnil očekávání, anebo naopak zklamal prezident Miloš Zeman, Andrej Babiš, Bohuslav Sobotka, Miroslav Kalousek?

Když vidím na televizní obrazovce onu galerii slavných postav české politiky, vzpomenu si na dobu, kdy jsem pobýval v kasárnách. Všichni v řadě, nikdo nevybočuje, nikdo nepřevyšuje. Mám dojem, že se oni političtí harcovníci domluvili, že nikdo z nich nebude v uplynulém roce intelektuálně lepší, kreativně pestřejší a politicky zajímavější. A drží dané

slovo. Mimo to si všichni vámi jmenovaní zachovali původní fazónu i melír politického peří. Prezidentova lidová pojmotvorba mírně posílila, Babišova obliba lehce poklesla, Sobotka ve své odvaze opět zaostal za maďarským premiérem a Kalouskova politická ekvilibristika znovu slavila úspěch. Veletoče se letos nekonaly.

Někteří politici a mnozí publicisté nás straší, že nám, Čechům, hrozí ztráta svobody. Prstem ukazují zejména na Andreje Babiše. Vnímáte předsedu hnutí ANO jako ohrožení demokracie u nás?

Prvně se zastavím u toho prstu. Pokud jedním prstem ukazujete na druhého člověka, další tři prsty ukazují na vás.

Andrej Babiš není můj dostihový kůň, ale jen v bujné fantazii si dovedu představit, jak tento pán se svojí mikropartají provádí v republice puč. Možná by se to podařilo, kdyby parlament, senát, veřejnost i prezident byli dlouhodobě pod narkózou.

Nedávno vám bylo uděleno čestné členství v Koruně České – monarchistické straně Čech, Moravy a Slezska. Zamlouvalo by se vám žít více v monarchii než v republice a proč?

Heslem Koruny české je „BŮH – KRÁL – VLAST“. Líbilo by se mi žít v republice, kde by na prezidentské standartě bylo toto heslo navíc. Ale nejen na ní. Muselo by být žité na hradě i v podhradí.

Bůh – hlubina univerza. Hlubina, která není opakem výšky, nýbrž protipólem mělkosti a povrchnosti.

Král – synonymum noblesy, cti a elegance.

Vlast – zdroj vlastenectví a věrnosti zájmům otčiny.

Když od vás jako psychiatra zazní, že 21. století je stoletím deprese a plastů, že vztahy neopravujeme, ale hned vyhazujeme a pořizujeme si nové, je třeba to brát vážně. Ale copak lidé v minulých stoletích depresemi netrpěli a psychicky se hroutíme až my?

Vycházím ze své čtyřicetileté psychiatrické praxe. Také v minulosti lidé trpěli depresemi, ale bylo jich o něco méně. Současná chemizace života, stresy, ztráta hodnot, ztráta kotev, prudké změny sociální, ekonomické a politické jsou spolupodílníky na smutku této doby. Člověk má o něco pomalejší adaptační schopnosti, než je rychlost změn. Stejně tak se i v

minulosti občas rozpadala manželství. Byla ovšem všeobecně pojímaná jinak než dnes. Formou i obsahem.

Také jste prohlásil, že žijeme v zemi, kde není stud a kde nic není hanba. A že se ve společnosti vyšinuly mezilidské vztahy a přestaly fungovat na přirozených principech. Z čeho to vyvozujete a platí to spíš pro obyčejné lidi, nebo jste ten stud a hanbu spojoval spíše s politickými elitami?

Ztráta studu i pocitu hanby platí celoplošně. Na hradě i v podhradí. Souhlasím s názorem Tomáše Haase, který napsal: „Naše evropská civilizace se sama zřekla hodnotových kotev ve jménu politické korektnosti. Dokonce vypudila z evropských dokumentů i zmínku o našich judeo-křesťanských kořenech. Hodnoty, pokud přežívají, jsou zesměšňovány spolu s těmi, kdo se k nim hlásí, a ti, kdo je zesměšňují, si sami sebe pochvalují a jsou hrdí na svou pokrokovost. Staré hodnoty jsme odmítli, ale nové nemáme.“ K tomu bych za sebe dodal jen tři slova. Chybí nám vertikála.

Co vás vedlo k tomu, že jste se ucházel o místo v Radě České televize, a co byste po svém květnovém zvolení chtěl z pozice radního na veřejnoprávní televizi ovlivnit? Nebo chápete členství tak jako Zdeněk Šarapatka v tom jen ji hájit úplně ve všem před „dotěrnou“ veřejností?

Do Rady České televize jsem se nehlásil sám, ale byl jsem do ní navržen váženou uměleckou institucí. Proto jsem neodmítl. Kromě toho, jako občas nespokojený televizní divák, jsem viděl ve svém členství možnost podílet se v televizi na dobrých věcech a eventuálních změnách. Doporučuji ovšem každému, kdo chce kritizovat, aby si přečetl nejprve zákon o České televizi a práci její Rady. Zjistí, jaké jsou její kompetence.

Zdeněk Šarapatka má trochu pravdu. Chodí nám na stůl desítky stížností. Například na sportovního reportéra, který chybně vyslovuje jméno belgického fotbalisty, stížnost na dlouhý záběr kamerou mezi diváky a podobně. Všechny stížnosti se projednávají. Po té krátké době mého působení v Radě mám dojem, že Česká televize slouží řadě diváků jako hromosvod. Nemohu vynadat šéfovi v práci, starostovi na obci, ani tchyni na návštěvě, tak to „natřu“ Kavčím horám.

Nedá mi to, abych se vás na závěr nezeptal na kvalitu zpravodajství a publicistiky České televize. Vyjadřuje jen jeden názor, dává prostor jen tzv. pravdoláskařům, poklonkuje všemu, co přijde z Bruselu nebo americké ambasády v Praze, bojuje proti hlavě státu, ať už v případě Miloše Zemana nebo jeho předchůdce Václava Klause, nebo jde jen o účelová tvrzení jejích kritiků a Česká televize své poslání naplňuje, jak nejlépe může?

Jako její divák se domnívám, že by mohla lépe, jako člen její Rady věřím, že bude umět líp.

Prof. PaedDr. ThDr. MUDr. et MUDr. Jaroslav Maxmilián Kašparů, Ph.D., dr.h.c., je řeckokatolický kněz, psychiatr, pedagog, premonstrátský oblát a esperantista. Je autorem duchovní literatury, externím spolupracovníkem Českého rozhlasu, kde pravidelně vystupuje v pořadu Jak to vidí. Příležitostně vystupuje také v pořadech České televize. Letos v květnu byl zvolen členem Rady České televize, v listopadu mu bylo uděleno čestné členství v Koruně České – monarchistické straně Čech, Moravy a Slezska. Od 4. dubna 2012 je zapsán do České knihy rekordů jako držitel největšího počtu vysokoškolských titulů.

